

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Hieronymus (a) super Ezechielem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

transcursum decem annorum ille præsumitur. Amaya ubi supra, Sanchez dicto lib. 3. distut. 33. Alcatus in l. pupillus 239. §. incola, ff. de verb. signif. Parlador. differenti. 163. unde cum in præfenti ageretur de re ecclesiastica, videlicet de decimis percipiendis, creduntur quoad eas parochiani, qui in Acchonenfi civitate commorabantur, etsi animum permanendi ibi non haberent.

(d) *Terminos.* Verba sunt capituli 19. Deuteronomi: *Non transibis terminos proximi tui, quos fixerunt patres tui in possessione sua.*

(e) *Diocæsano suo.* Cum enim adhuc in ipsa civitate Acchon. noviter à Christianis recuperata parochiæ divisæ non essent, Episcopus credebatur proprius parochus, & ita ipse decimas percipere debebat, ut docuit Barbosa lib. 3. juris Eccles. cap. 26. §. 2. num. 15.

TITULUS XXX.

De Decimis, & Primitiis, & Oblationibus.

CAPUT I.

Hieronymus (a) *super Ezechielem.*

Decimam partem omnium frugum Leviticæ tribui populus ex lege debebat: rursus ex ipsis Decimis Leviticæ, hoc est inferiorum ministrorum gradus, decimas dabant sacerdotibus. Erant quoque decimæ, quas pauperibus reddebant. At verò primitiva, quæ de frugibus offerebant, non erant speciali nomine diffinita, sed offerentium arbitrio derelicta. Traditionem quoque accepimus Hebræorum, non lege præceptam, sed arbitrio Magistrorum inolitam, quod qui plurimum, quadragesimam partem dabant sacerdotibus; qui minimum, sexagesimam: & intra quadragesimam, & sexagesimam licebat offerri quodcumque voluissent. Quod igitur in (b) Pentateucho dubium derelictum est, hic specialiter diffinitur, propter sacerdotum avaritiam, ne amplius à populo exigant in primitiis offerendis, id est, ut sexagesima pars offeratur eorum, quæ gignuntur à terra. Si enim corus, qui Hebræicè vocatur Gomor, & à Septuaginta dicitur Gomor, xxx. habet modios, tam in aridis speciebus, quàm etiam in liquentibus: cophi quoque, & batus decima pars est cori: præcipitur quoque, ut sexta pars, tam cori, quàm cophi, quàm bati detur Sacerdotibus in primitiis offerendis, quæ de tribus modis dimidium facit modium, perspicue supputatur, quam sexagesimam partem primitiarum sacerdotes accipere debent. Hæc interim juxta literam, & Hebraicam veritatem, & sensisse sufficiat, & audisse,

NOTÆ.

1. (a) *Hieronymus.* Ita etiam habetur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* verba ipsius sancti Doctoris extant in commentariis super Ezechielem, *cap. 46.* in expositione illorum verborum: *Et hæc sunt primitiæ,* &c. ubi ait: Et hic mutatis nominibus mensurarum in lxx. editione confusa sunt omnia, ut quid dicatur, non possit intelligi. Qui enim supra pro ephi mensuram, & pro bato chentica dixerant, & pro coro gomor, pro siclo appendiculum; & hic pro ephi posuere mensuram, pro coro nunc gomor, nunc ipsum eorum; & in mensura olei pro bato, *κοτυλῆς*, id est cyathum. Dicamus igitur primum juxta literam, *δευδά*, hoc est, decimam partem omnium frugum Leviticæ tribui populus ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis Leviticæ, hoc est inferiorum ministrorum gradus, decimas dabat sacerdotibus; & hæc est, quæ appellatur *δευτεροδεκάδα*. Erant quoque aliæ decimæ, quas unusquisque de populo Israël in suis horreis separa-

bat, ut comederet eas cum iret ad templum in urbe Hierusalem, & in vestibulo templi, & Sacerdotes, ac Levitas invitaret ad convivia. Erant autem aliæ decimæ, quas pauperibus reddebant, quæ Græco sermone appellantur *πρωτοδεκάδα*. At verò primitiva, quæ de frugibus offerebant, non erant speciali numero diffinita, sed offerentium arbitrio derelicta. Traditionem quoque accepimus Hebræorum non lege præceptam, sed magistrorum arbitrio inolitam; qui plurimum, quadragesimam partem dabat sacerdotibus; qui minimum, sexagesimam. Inter quadragesimam, & sexagesimam licebat offerri quodcumque voluissent. Quod igitur in Pentateucho dubium derelictum est, hic specialiter diffinitur, propter sacerdotum avaritiam, ne amplius à populo exigant in primitiis offerendis, id est, ut sexagesimam partem offerant eorum, quæ gignuntur à terra, &c.]

(b) *Pentateucho.* Circa scriptores librorum veteris

teris Testamenti, quidam certi sunt, quidam incerti; illud certum est, Moysen scripsisse Pentateuchum, seu quinque libros, qui vulgò libri Moysis appellantur; quorum primus dicitur Genesis, quia in eo describitur generatio cœli, & terræ, & aliarum rerum. Secundus Exodus, quia in eo describitur exitus filiorum Israël de Agypto. Tertius Leviticus, quia in eo describitur officium Levitarum circa tabernaculum, sacrificia, & alias legis ceremonias. Quartus Numeri, quia in eo numeratur multitudo filiorum Israël per familias suas. Quintus Deuteronomium, id est, lex secunda, quia in eo reperitur, & explicatur lex Domini, quæ fuerat data in monte Sina. Quæ tamen in fine Deuteronomii leguntur de morte Moysis, vel à Josué, vel ab alio addita sunt, ut docuerunt Becanus in analog. cap. 1. q. 2. Cornelius à Lapide in comment. ad Pentateuchum, fol. 23. Fr. Joannes à S. Maria in prologom. sacr. Scriptur.

COMMENTARIUM.

IN præsentī textu nulla refertur constitutio ecclesiastica circa decimas, aut primitias, sed tantum ut perfectè intelligantur constitutiones de decimis & primitiis, quæ sub hoc titulo compilantur. historicè agit de præsentī capite de decimis, & primitiis, quæ præstabantur ab Hebræis in lege veteri. Et primò D. Hieronymus agit de decimis, secundo verò loco de primitiis; distinguuntur enim decimæ à primitiis, quia primitiæ sunt primi fructus, decimæ verò fructuum pars decima. Primitiæ offeruntur Deo in gratiarum actionem pro frugibus terræ; decimæ verò Levitis dabuntur ad eorum sustentationem, ut statim dicemus; aliquando tamen promiscuè ponuntur primitiæ pro decimis, ut dum Numerorum cap. 18. vers. 26. legitur: *Cum acceperitis à filiis Israël decimas, quas dedi vobis primitias.* Et vers. 28. *Quorum accipitis primitias.* Utrobique enim primitiarum vox ponitur pro decimis. Circa decimas refert D. Hieronymus earum tria genera fuisse in lege veteri. Primum genus erat decimarum, quæ præstabantur à cæteris tribus Levitis; ne enim Sacerdotes, ac Levitæ in rerum temporalium cura nimis solliciti minùs diligenter divinis officiis incumbere, decrevit Dominus, ipsos nullam partem, nullamve possessionem inter alias tribus habituros, seipsum Dominum fore illorum hæreditatem, juxta illud Numerorum cap. 18. vers. 20. *Dixit Dominus ad Aaron, in terra eorum nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego pars, & hæreditas tua in medio filiorum Israël.* In stipendium verò pro ministerio liberaliter illis concessit, primò ut haberent 48. urbes cum agris suis ad pascuum jumentorum, Numerorum cap. 35. vers. 1. & ut præcipere primitias, & ut aliarum tribuum decimis alerentur, Numerorum cap. 18. vers. 21. ibi: *Filiis autem Levitæ dedi omnes decimas Israël in possessionem pro ministerio, quo serviunt mihi in tabernaculo fœderis.* Dubium tamen est, an Levitæ communiter dicti, id est tota tribus Levi, ut complectitur Levitas propriè dictos Sacerdotes, & Pontificem; aut potius Levitæ strictè sumpti, quatenus distinguuntur à Sacerdotibus, & Pontifice, acceperint decimas ab aliis tribubus filiorum Israël. Et de tota tribu Levi accipiunt cum Josèpho lib. 4. antiquit. cap. 4. ibi: *Et insuper à toto populo decimas annui fructus exegit, Le-*
D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars I.

viris simul ac Sacerdotibus conferendas; & ex illis verbis Nehemias apud Esdras lib. 2. cap. 10. vers. 38. Erit autem Sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum; Rivera in suo libro de templo lib. 3. cap. 4. Becanus in analog. cap. 7. num. 5. Sed contrarium rectius docuerunt Menochius de Repub. Hebræor. lib. 2. cap. 4. Abulensis in d. cap. 18. Numer. Nam verba Esdræ, & Josèphi commodè possunt accipi decimarum decimis, quas Levitæ dabant Sacerdotibus, de quibus statim; per has enim Leviticarum decimarum fiebant participes. Ad secundum genus decimarum spectant decimæ, quas Levitæ ex decimis à populo receptis petebant. Levitæ enim ex his decimis, quas accipiebant ab aliis tribubus, iterum præstabant decimas summo Sacerdoti, seu Pontifici. Numer. cap. 18. vers. 26. ibi: *Præcipe Levitis, argue denuncia: Cum acceperitis à filiis Israël decimas, quas dedi vobis, primitias earum offerete Domino, id est, decimam partem decime, ut reputetur vobis in oblationem primitivorum, tam de arveis, quam de torcularibus: & de universis, quorum accipitis primitias, offerete Domino, & date Aaron sacerdoti.* Dubium tamen est, an decimæ hæc, quæ præstabantur à Levitis, darentur soli Pontifici, an omnibus Sacerdotibus? Lira, & Abulensis putant, soli sacerdoti dari, juxta illud Numer. cap. 18. vers. 29. *Date Aaron Sacerdoti;* Josèphus autem existimat, non solum Pontifici, sed generatim omnibus sacerdotibus præstati. Alii denique soli quidem Pontifici datas fuisse, sed ad distribuendum sacerdotibus, existimant, juxta illud Numeror. cap. 18. vers. 8. *Locutus est Dominus ad Aaron: Ecce dedi tibi custodiam primitiarum earum, id est, ut custodias, & distribuas filiis tuis Sacerdotibus, ut statim sequitur, ibi: & filius tuus pro officio sacerdotali.* Quò etiam spectat illud 2. Esdræ cap. 10. vers. 38. *Levitæ offerent decimam partem decime sue in domo Dei nostri ad gazophylacium, in domum thesauri.* Quam sententiam sequitur Becanus in analog. cap. 7. q. 6. Tertium genus decimarum erat earum, quas singuli patresfamilias debebant quotannis apud se servare, & postea cum Levitis comedere in loco, ubi erat tabernaculum vel templum, idque tribus anni temporibus, nempe à Paschate, Pentecoste, & festo Tabernaculorum. De his accipiendum est illud Deuteronom. cap. 14. vers. 22. *Partem separabis de cunctis fructibus tuis, qui nascuntur in terra per annos singulos, & comedes in conspectu Domini Dei tui in loco, quem elegerit, ut in eo nomen illius invocetur.* Tandem aliud genus decimarum erat, quas tertio año singuli separare debebant in propriis domibus, & cum Levitis, peregrinis, pupillis, & viduis communicare, juxta illud Deuter. cap. 14. vers. 28. *Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus, quæ nascuntur tibi eo tempore, & repones intra jamas tuas, venietque Levites, qui aliam non habet partem, nec possessionem tecum, & peregrinus, ac pupillus, & vidua, qui intra portas tuas sunt, & comedent, & saturabuntur, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus.* Referunt Spondanus in annal. sacr. anno 2574. Menochius, & Becanus, ubi supra, Abulensis in Mattheum cap. 23. q. 145. & sequent. Carolus Sigonius de Republic. Hebræor. lib. 4. cap. 15. Petrus Cuneus eod. tract. Josèphus Scaliger in opus. de decimis ex lege Dei. Ex his decimis solutis de omni esculento hominis, poculentoque, item de bobus, capris, cæterisque animalibus; quæ sub pastoris virga transiunt;

primò delibabantur primitiæ, secundò theruma, tertio decima. Primitiæ de spicis, uvis, & oleis duntaxat offerebantur (ut statim dicemus) in corbe, id est de fructibus nondum trituratis in area, aut pressis in torculari, & dicebatur solvi de *Tabal*. Theruma solvebatur de acervo, aut fructibus elaboratis, tradebaturque sacerdotibus. *Deuter. cap. 18. vers. 4.* cuius pars lege determinata non erat, moribus tamen certam fruitionem accepit, secundum quos quando quadragesima pars fructuum dabatur, dicebatur theruma magna, aut boni oculi; si verò dabatur quinquagesima, dicebatur mediocris, quando verò offerebatur, sexagesima, quâ minor non esse poterat, dicebatur theruma minor, vel maligni oculi: ita Scaliger ubi proximè. Therumam coloni tenebantur Hierosolymas deferre in ipsis speciebus, condebaturque in apothecis templi *lib. 2. Paralip. cap. 31.* in cuius versu 13. traditur, custodiæ therumarum prepositos fuisse Levitas spectatæ fidei; quas si non detulissent, coloni mittebantur, qui eorum nomine eas deferrent in Templum: missi Græco vocabulo Apostoli dicebantur, cautumque fuit, ne ex Gentibus, sed ex populo mitterentur. Post primitias & therumas colonus de residuo decimam partem omnium fructuum dabat, quæ solvebatur Levitis: & dicebatur hæc, *Decate prote*, id est decimatio prima. De hac decimatione prima rursus Levitæ decimas dabant sacerdotibus, quæ dicebatur, *Decate deuteræ*, sive decimatio secunda: dicebatur etiam theruma decimæ, sive decima Levitarum, ut est apud Tobiam *cap. 1. vers. 7. Numer. cap. 18.* quæ pars erat sacrata, nec poterat absumi, nisi in atrio Templi. Erat etiam præcisè Hierosolymam deferenda, aut si longior via esset, distrahebantur species, pecuniaque inde redacta deferiebatur ad cœmendum Hierosolymis victimas, oleum, frumentum, & inde epulum parabatur dictum *Charisterion*, sive mutæ benevolentiæ, & charitatis, quo excipiebantur coloni; decimatores, & Levitæ. *Deuter. cap. 14. vers. 24.* Novem ergo reliquæ partes, tanquam prophanae, quæ Levitis cedebant pro eorum sustentatione, ubilibet ab ipsis poterant absumi, vendi, & distrahi, etiam extra Hierosolymam, *d. cap. 18. Numer. vers. 31.* de quibus decimationibus prima, & secunda, si fides est Petro Galatino de *arcanis catholice verit. lib. 1. cap. 5.* magna cum cura egerunt Thalmudistæ; septima enim ejus pars, & commentaria ipsius per novem capita de prima decimatione agebat, quæ pars *Massebeth Maserpsin* dicebatur: octava verò pars, quæ dicebatur *Massebeth Maserpseni*, per tria capita exponitur ab Abulensi supra. De secunda decimatione, quæ Levitis remanebat, aliam divisionem fecit Abulensis ubi supra *q. 140. & 149.* sed adductam sequor, quam esse congruentiorem explicationi præsentis textus, dixit D. Josephus de *Retes de donat. cap. 11. num. 12.*

4.
De pri-
mitiis.

Circa primitias dicendum est, eas valde differre à decimis; siquidem primitiæ sunt primi fructus; decimæ autem sunt decima pars fructuum & proventuum. Illæ immediatè offeruntur Deo in gratiarum actionem pro frugibus terræ; hæ proximè sacerdotibus dantur ad sustentationem, & stipendium pro ministerio, quo serviunt templo. Soli Sacerdotes & Pontifex accipiebant primitias, & primogenita à filiis Israël. Deinde sciendum est, quod primitiæ solveban-

tur ter in anno, ut notant Lyranus & alii. Primiò in Paschate, & novis spicis. Secundo in Pentecoste, de novis panibus. Tertio in Septembri, in festo Tabernaculorum, de novis fructibus. Nam illis tribus anni temporibus tenebantur omnes mares venire ad locum, quem elegerat Dominus, *Deuter. cap. 16. vers. 16.* De primitiis spicarum, quæ in Paschate offerebantur, intelligitur illud *Levit. cap. 23. vers. 10.* ibi: *Cum ingressi fueritis terram, quam ego dabo vobis, & messueritis segetem, feretis manipulos spicarum, primitias messis vestre ad Sacerdotem; qui elevabit fasciculum coram Domino, ut acceptabile sit pro vobis altero die Sabbathi, & sanctificabit illum.* Ritus autem offerendi describitur *Levit. cap. 2. vers. 14.* his verbis: *Si autem obtuleris munus primarum frugum tuarum Domino de spicis adhuc orientibus, torreis igni, & confringes in morem farris; & sic offeres primitias tuas Domino, fundens supra oleum, & ibus impo-nens, quia oblatio Domini est.* De primitiis panum, quæ offerebantur in Pentecoste, intelligitur illud *Levit. cap. 23. vers. 15.* ibi: *Numerabis ergo ab altero die Sabbathi, in quo obtulisti manipulum primitiarum, septem hebdomadas plenas usque ad alteram diem expletionis hebdomade septimæ, id est, quinquaginta dies; & sic offeretis ex omnibus habitaculis vestris panes primitiarum, duos de duabus decimis simile fermentate, quos coquetis in primitias Domini, &c.* Nomine primitiarum, cum earum in sacra pagina mentio fit, præcipue intelliguntur primitiæ illæ, quæ collectis jam fructibus, tam ex messe, quam ex uvis offerebantur mensè Septembri; & licet harum primitiarum quantitas in lege Moysis non fuerit definita; tamen ex consuetudine, vel usu majorum receptum erat, ut daretur inter quadragesimam, & sexagesimam partem; ita ut liberales primitiæ essent pars quadragesima fructuum, strictiores verò sexagesima, ut tradit D. Hieronymus in *presenti*, & referunt Abulensis in *cap. 18. Numer. q. 14.* Maldonatus in *cap. 45. Ezechiel. P. Menochius de republica Hebræor. lib. 2. cap. 16.* eas Hebræi offerebant ex lana, *cap. 18. Deuter. vers. 4.* & ex aliis fructibus, ut ait Isidorus Clarus in *cap. 15. Numer.* ibi: *Dicunt verò Hebræi, se teneri ad septem species primitiarum, nempe ad triticum, hordeum, uvas, ficus, olivas, malogranata, & dactylos palmarum.* Refert Novarinus *lib. 5. schediasmatis, cap. 13.* Quam primitiarum præstationem Ecclesia approbant, immò & præcepit *cap. Ecclesiæ 13. q. 2. cap. decimas, cap. revertimini 16. q. 1. cap. decimas 16. q. 7.* Nicolaus ad *consulta Bulgar. cap. 89.* ibi: *Fruges novas, & rerum offerre primitias etiam veteribus moris erat.* Quod penè ab initio mundi Abel & Cain egisse legimus, junctis traditis à Baronio in *apparatu, num. 9. & anno 1. num. 16. & anno 34. num. 52. & 239. & anno 44. num. 88. & anno 57. num. 28.* Tutrianius *lib. 2. pro epist. cap. 14.* Beyerlinch *verbo Primitia, tom. 6. Joanne Dartis de benefic. sect. 1. cap. 1. & sect. 2. cap. 2.* Fagundez, Tamburino, & Leandro in *quinque præcept. Ecclesiæ Barbofa de officio Parochi cap. 27. Lemaitre de decimis lib. 1. cap. 2. Alteserra lib. 3. dissert. cap. 3. & 8.* Et consuetudo vetus Ecclesiæ fuit, primitias novarum frugum benedicere in altari, ex institutione Eutychiani Papæ, ut patet ex Pontificali Damasi: ibi: *Hic instituit fruges saba, & uvæ in altari benedici.* Et in Concilio Carthag. 3. *can. 5.* frumenti, & uvæ mentio fit, quæ in altari benedicuntur

dicuntur: & in Synodo Trul. *can. 28.* statuitur, ut primitiæ uvg; & frumenti offerantur in altari benedicendæ suâ peculiari benedictione; & in *can. 3. Apostolorum*, juxta veterem interpretationem cavetur: *Offerre non liceat aliquid ad altare præter novum spicas, vel uvas; easque primitias offerri in certis diebus Dominicis, innuit S. P. Damianus lib. 4. epist. 16. ibi: Post hanc illa festivitas sequitur, quæ dicitur Novorum, cum primitiis scilicet de novis frugibus offeruntur.* Notarunt D. Thomas 2. 2. q. 86. artic. 4. Menardus ad *Sacram. D. Gregorii, fol. 173. Saulay in Panopl. sacerdot. lib. 2. art. 15.* Et de hac benedictione novarum frugum nonnulla notavi in *cap. ... Concil. Illiber.* Apud Gentiles etiam primos fructus frugumque primitias Diis offerri notum est. Plinius *lib. 18. hist. cap. 2. ibi: Non degustabant novas fruges, & vina, antequam sacerdotes primitias libassent.* Et *lib. 12. cap. 14. & 19. Maximus Tyrius dissert. 14. num. 85.* Agricolas ab hac religiofitate collaudat Porphyrius *lib. 2. de abstinent.* Audi Simplicium in *cap. 38. Epicteti. Externarum rerum, quas Deus dederit, primitias offero; nam jus fasque postulat ut offerri primitias, qui dederunt; non quod his egeat Deus (neque enim prohibere nostra eget, neque rectis de se opinionibus;)* sed nos per hac pro ea mensura, quæ nobis convenit, illustrationis divine facti capaces Deum suscipimus. Ovidius *lib. 2. Fast.*

Farrarum veteres jaciebant, farrarum metebant; Primitias Cereris farrarum referta dabant.

Tibullus *lib. 1. eleg.*

Et quodcumque mihi pomum novum educat annus;

Libatum Agriculæ ponitur ante Deo.

Apuleius in *apolog. Horatius lib. 3. od. 22. Potphirus in libel. de abstinent. animal.* Suidas verbo *Hermayon.* Et prima spolia ab ipsis Diis consecrata fuisse, patet ex Virgilio *lib. 7. Æneid.*

Hæc sunt spolia, & de Rege superbo Primitiæ.

Ovidio *lib. 3. Fastor.*

Te memorant Gange, totoque Oriente subactis, Primitias magno supposuisse Jovi.

Alia in hanc rem ex Ethnicis subministrabant Basilus Legion. *q. 4. scholast. cap. 3. Duarenus lib. 7. de sacr. eccles. cap. 1. Germonius lib. 1. de sacr. immunit. cap. 14. P. Faber lib. 2. semestr. cap. 3. Lindembrog. in not. ad Censor. de die natali, cap. 1. fol. 16. Tiraquel. ad Alex. lib. 5. cap. 18. & de primog. in præfat. num. 69.* qui notant Athenienses primitias crinium Numini dedicasse Delphis: in quam rem alia dabit Castaldus *lib. de fest. Græc. verbo Apaturia.*

CAPUT II.

(a) Paschalis II.

NOVUM genus exactionis est, ut clerici à clericis frugum decimas, vel animalium exigant; nusquam in lege Domini hoc præcipi legimus, aut permitti, non enim (b) Levitæ à Levitis decimas accepisse, vel extorsisse leguntur. Illi profectò clericis, qui à clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt, decimas eis debent.

NOTÆ.

1. (a) *Paschalis.* Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 7.* & post Concilium Lateran. *pag. 13. cap. 16.* Paschalis II. antea Rhenanus, seu Raynerius dictus, natione Tuscus, patriâ Bledanus, monachus Benedictinus, creatus Pontifex die 12. Augusti, anno 1099. & floruit usque ad annum 1118. ut referunt Baronius, & Corjolanus in *eis annis*, & plures relati à Ludovico à sancto Carolo verbo *Paschalis*, in *Biblioth. sacræ, fol. 169.*

(b) *Levitæ à Levitis.* Consonat Alexander III. in *cap. 8. hoc tit. in 1. collect.* ibi: *Illud etiam nos à tuæ petitionis affectu retrahere videtur, quod in veteri Testamento non recolimus nos inquam legisse, ut Levitæ Levitis decimas solverent.*

COMMENTARIUM.

2. CUM Paschalis in præsentis juxta verba in hac sexta compilatione transcripta ex dicta prima collectione affirmet, novum, & insolitum esse exactionis genus à clericis decimas petere, & statim affirmet clericos à clericis spiritualia accipientes, decimasolvere debere; in varias traxit sententias repetentes in præsentis, & Theologos Moralitas infra laudandos. Sed cum in hoc textu, prout extat in dicto Concilio Lateran. nulla D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. III. Pars II.*

secundæ partis mentio reperitur, sed tantum decimo referatur & ejus ratio assignetur, ibi: *Illi profectòolvere laborum suorum decimas debent, quia clerici spiritualium ministeriorum labores accipiunt.* Ideò hæc litera retentâ tantum hæc refertur prohibitio generalis, & absoluta, ne frugum, vel animalium decimæ à clericis petantur. Tum quia in lege veteri Levitæ à Levitis decimas non exigebant. Tum quia illi debent decimas præstare laborum suorum, qui à clericis spiritualia recipiunt. Quam Paschalis constitutionem ut exponamus, sciendum est quoad decimas prædiales, prædia triplicis generis, ac conditionis considerari; quædam enim sunt propria, ac patrimonialia clericorum; quædam Ecclesiæ; & rursus hæc ecclesiastica, vel ad dotem Ecclesiæ pertinent, vel ad incrementum aliquod ipsius dotis, quæ nimirum accesserunt Ecclesiæ jam fundatæ, & constructæ. De primis, quæ titulo proprii patrimonii possident clerici, decimas persolvere tenentur; quia cum sint potius tributâ prædiorum, quam personæ, presbyteri debent eas præstare parochi, in cujus territorio prædia sunt: docent communiter repetentes in præsentis, D. Thomas 2. 2. *quæst. 87. art. 4.* Suarez, *de relig. rom. 1. lib. 1. de decimis, cap. 17.* quod etiam ad Pontificem, & Episcopos prædia possidentes protrahunt Borellus in *summa decis. tit. 19. de decimis, num. 63.* alii apud

Ddd 3

Hun*